Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

25. oktoober 2012*

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala — Kohtualluvus tsiviil- ja kaubandusasjades — Valikuline kohtualluvus kahju õigusvastase tekitamise valdkonnas — Negatiivne tuvastushagi (negative Feststellungsklage) — Eeldatava kahju tekitaja õigus esitada kahju õigusvastase tekitamise puudumise tuvastamiseks hagi potentsiaalse kannatanu vastu selle paiga kohtusse, kus kahjustav sündmus on väidetavalt toimunud või võib toimuda

Kohtuasjas C-133/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshof'i (Saksamaa) 1. veebruari 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. märtsil 2011, menetluses

Folien Fischer AG,

Fofitec AG

versus

Ritrama SpA,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan (ettekandja) ja M. Berger,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: ametnik A. Impellizzeri,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. veebruari 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades märkusi, mille esitasid:

— Folien Fischer AG ja Fofitec AG, esindaja: *Rechtsanwalt* G. Jaekel,

— Ritrama SpA, esindaja: *Rechtsanwalt* J. Petersen,

— Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,

— Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja B. Beaupère-Manokha,

— Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels ja B. Koopman,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

— Poola valitsus, esindaja: M. Szpunar,

— Portugali valitsus, esindaja: L. Inez Fernandes,

— Šveitsi valitsus, esindaja: D. Klingele,

— Euroopa Komisjon, esindajad: W. Bogensberger ja M. Wilderspin,

olles 19. aprilli 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 5 punkti 3.

2 Taotlus esitati kohtuvaidluses, mille pooled on Folien Fischer AG (edaspidi „Folien Fischer”) ja Fofitec AG (edaspidi „Fofitec”), asukoht Šveits, ning Ritrama SpA (edaspidi „Ritrama”), asukoht Itaalia, ja mille ese on konkurentsi valdkonda kuuluva kahju õigusvastase tekitamise puudumise tuvastamiseks esitatud negatiivne tuvastusnõue.

Õiguslik raamistik

3 Määruse nr 44/2001 põhjendusest 2 tuleneb, et sellega soovitakse siseturu häireteta toimimise eesmärgil kehtestada „sätted, millega ühtlustataks eeskirjad kohtualluvuse konflikti kohta tsiviil- ja kaubandusasjades ning lihtsustataks vorminõudeid, et käesoleva määrusega seotud liikmesriikide kohtuotsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine oleks kiire ja lihtne”.

4 Määruse põhjenduses 11 on märgitud:

„Kohtualluvuse eeskirjad peavad olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning seepärast peab kohtualluvus alati olemas olema, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust. Selleks et ühiseeskirjad oleksid läbipaistvamad ja et vältida kohtualluvuse konflikte, peab juriidilise isiku alaline asukoht olema autonoomselt määratletud.”

5 Määruse põhjendus 12 näeb ette:

„Lisaks kostja alalisele elukohale peaks kohtualluvusel olema ka muid aluseid, mis toetuksid tihedale seosele kohtu ja menetluse vahel või aitaksid kaasa tõrgeteta õigusemõistmisele.”

6 Määruse põhjenduses 15 on märgitud:

„Harmoonilise kohtumõistmise huvides tuleb samaaegsete menetluste võimalust võimalikult vähendada ja tagada, et kahes liikmesriigis ei tehta vastuolulisi kohtuotsuseid. [...]”

7 Määruse nr 44/2001 põhjenduses 19 on nähtud ette:

„Tuleks tagada [27. septembril 1968 Brüsselis alla kirjutatud konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32), muudetud uute riikide selle konventsiooniga ühinemist käsitlevate konventsioonidega (edaspidi „Brüsseli konventsioon")] ja käesoleva määruse vaheline järjepidevus ning selleks tuleks ette näha üleminekusätted. Järjepidevust on vaja ka Euroopa […] Kohtu tõlgendustes Brüsseli konventsiooni kohta […]".

8 Kohtualluvuse eeskirjad on esitatud määruse nr 44/2001 II peatükis, selle artiklites 2–31.

9 Määruse II peatüki 1. jakku „Üldsätted" kuuluva artikli 2 lõige 1 sätestab:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata."

10 Määruse samasse jakku kuuluva artikli 3 lõige 1 sätestab:

„Isikuid, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, saab teise liikmesriigi kohtusse kaevata üksnes käesoleva peatüki 2.–7. jaos sätestatud korras."

11 Sama määruse II peatüki 2. jakku „Kohtualluvus erandjuhtudel" kuuluv artikkel 5 näeb punktis 3 ette:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

[...]

3. lepinguvälise kahju puhul selle paiga kohtusse, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda".

12 Määruse nr 44/2001 artikkel 27 sätestab:

„1. Kui eri liikmesriikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, oma menetlused omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena.

2. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena, loobub kohus, kellele hagi esitati hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks."

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

13 Folien Fischer on Šveitsis asuv äriühing, kes tegeleb pinnakattega paberi ja liimikile väljatöötamise, tootmise ja müügiga. Ta turustab, muu hulgas Saksamaal, rebitavate blankettide toorikuid.

14 Fofitec, kes on samuti Šveitsis asuv äriühing ning kuulub Folien Fischeri kontserni, on mitme sellise patendi omanik, mis kaitsevad teatavaid blankette, mis võimaldavad saata postiga teatavaid manuseid, eelkõige liikmekaarte, ning asjaomaste blankettide toorikuid.

15 Ritrama on Itaalias asuv äriühing, kes töötab välja, toodab ja müüb laminaate ja erinevaid kattekihiga regenereeritud kilesid.

16 Ritrama andis 2007. aasta märtsis kirjaga teada, et tema arvates on Folien Fischeri toodete levitamispoliitika ja patendilitsentside andmisest keeldumine konkurentsiõigusega vastuolus.

17 Selle kirja saamise järel esitasid Folien Fischer ja Fofitec Landgericht Hamburgile (Saksamaa) negatiivse tuvastushagi, milles palusid tuvastada, et Folien Fischer ei ole kohustatud oma allahindluste korraldamise ja levitamislepingute sõlmimise kaubanduspraktikat lõpetama, ja et Ritramal ei ole õigust asjaomast kaubanduspraktikat takistada ega saada selle eest kahjuhüvitist. Folien Fischer ja Fofitec taotlesid asjaomaselt kohtult ka selle tuvastamist, et Fofitec ei ole kohustatud andma kahe talle kuuluva patendi litsentsi, mis kaitsevad blankettide tootmist ja nende tootmisvahendeid.

18 Pärast seda, kui oli esitatud negatiivne tuvastushagi, esitasid Ritrama ja tema Šveitsis asuv tütarettevõtja Ritrama AG Tribunale di Milanole (Itaalia) sooritushagi, väites selle toetuseks, et Folien Fischeri ja Fofiteci tegevus on konkurentsivastane, ning nõudsid kahju hüvitamist koos intressidega ja seda, et Fofiteci kohustataks kõnealuste patentide litsentse andma. Euroopa Kohtu istungil kinnitas Ritrama, et see menetlus on peatatud.

19 Landgericht Hamburg jättis Folien Fischeri ja Fofiteci esitatud negatiivse tuvastushagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata. Apellatsioonimenetluses jättis Oberlandesgericht Hamburg (Saksamaa) nimetatud kohtu otsuse jõusse.

20 Oberlandesgericht Hamburg leidis oma otsuses, et asi ei allu Saksa kohtutele, kuna määruse nr 44/2001 artikli 5 punktis 3 ette nähtud kohtualluvus kahju õigusvastase tekitamise korral ei saa olla kohaldatav sellisele hagile nagu Folien Fischeri ja Fofiteci esitatud negatiivne tuvastushagi, kuivõrd nimetatud hagis soovitakse just selle kindlaks tegemist, et kahju õigusvastase tekitamise toimingut ei ole tehtud.

21 Bundesgerichtshofil (Saksamaa), kes menetleb Folien Fischeri ja Fofiteci esitatud kassatsioonkaebust, tekkis küsimus, kas määruse nr 44/2001 artikli 5 punktis 3 ette nähtud kohtualluvus on põhjendatud ka juhul, kui potentsiaalse kahju tekitaja esitab negatiivse tuvastushagi, milles ta soovib selle tuvastamist, et potentsiaalsel kannatanul ei teki võimalikust kahju õigusvastasest tekitamisest nõudeõigusi. Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof kohtumenetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas […] määruse […] nr 44/2001 […] artikli 5 punkti 3 tuleb tõlgendada nii, et kohtualluvuse eeskirjad kahju õigusvastase tekitamise korral on kohaldatavad ka negatiivsele tuvastushagile, milles potentsiaalne kahju tekitaja väidab, et potentsiaalsel kannatanul ei teki teatavate faktiliste asjaolude esinemisel kahju (käesoleval juhul konkurentsiõiguse sätete rikkumisest tekkinud kahju) õigusvastasest tekitamisest nõudeõigust?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

Vastuvõetavus

22 Ritrama väidab, et eelotsuse küsimus ei ole põhikohtuasja lahendamise seisukohalt asjakohane. Tema 2007. aasta märtsikuu kiri, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab, ei olnud ametlik hoiatus, vaid üksnes kutse erimeelsusi läbirääkimisega lahendama. Asjaomane kiri ei ole menetluslikult ega põhjendusena sobiv alus põhikohtuasja vastustaja suhtes kohtumenetluse algatamiseks. Seega puudub Folien Fischeril ja Fofitecil põhjendatud huvi.

23 Ritrama väidab ka seda, et kuivõrd ta ei konkureeri Folien Fischeri ja Fofiteciga Saksamaal, siis ei saa vaidlusalune õigusvastane toiming olla menetlusõiguse mõttes toimunud selles liikmesriigis. Seetõttu ei saa Saksa kohtud tugineda asja neile allumise otsustamisel määruse nr 44/2001 artikli 5 punktile 3.

24 Selles osas tuleb ühelt poolt meenutada, et Ritrama soovib eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses vaidlustada Folien Fischeri ja Fofiteci põhjendatud huvi ja vaidleb eelotsuse küsimuse asjakohasusele vastu. Nagu Euroopa Kohus on aga sedastanud, on üksnes eelotsusetaotluse esitanud kohus pädev

tuvastama ja hindama faktilisi asjaolusid tema menetletavas kohtuasjas ning tõlgendama ja kohaldama siseriiklikku õigust (vt 11. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-11/07: Eckelkamp jt, EKL 2008, lk I-6845, punkt 32, ning 26. mai 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-165/09–C-167/09: Stichting Natuur en Milieu jt, EKL 2011, lk I-4599, punkt 47).

25 Teiselt poolt saab väljakujunenud kohtupraktika kohaselt igal juhul üksnes siseriiklik kohus hinnata tema menetluses oleva kohtuasja eripärast lähtuvalt nii seda, kas tal on otsuse tegemiseks vaja eelotsust, kui ka Euroopa Kohtule esitatud küsimuste asjassepuutuvust (7. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-439/08: VEBIC, EKL 2010, lk I-12471, punkt 41, ning 16. veebruari 2012. aasta otsus kohtuasjas C-118/11: Eon Aset Menidjmunt, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).

26 Siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keeldumine on võimalik vaid siis, kui on ilmselge, et liidu õiguse tõlgendamise küsimusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt eelkõige 22. juuni 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-188/10 ja C-189/10: Melki ja Abdeli, EKL 2010, lk I-5667, punkt 27, ning 28. veebruari 2012. aasta otsus kohtuasjas C-41/11: Inter-Environnement Wallonie ja Terre wallonne, punkt 35).

27 Käesoleval juhul ei ole aga tegemist sellise olukorraga, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus on selgesti märkinud, mis põhjusel ta eelotsuse küsimuse esitas, ning sellele küsimusele antav vastus on tema lahendada oleva vaidluse kohta otsuse tegemiseks talle vajalik.

28 Neil asjaoludel tuleb eelotsusetaotlus lugeda vastuvõetavaks.

Sisulised küsimused

29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teada, kas määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 tuleb tõlgendada nii, et kahju õigusvastase tekitamise puudumise tuvastamiseks esitatud negatiivne tuvastushagi kuulub selle sätte kohaldamisalasse.

Sissejuhatavad märkused

30 Esiteks tuleb meenutada, et ühelt poolt tuleb tõlgendada määruse nr 44/2001 sätteid autonoomselt, võttes arvesse määruse süsteemi ja eesmärke (vt eelkõige 16. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-189/08: Zuid-Chemie, EKL 2009, lk I-6917, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 25. oktoobri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-509/09 ja C-161/10: eDate Advertising jt, EKL 2011, lk I-10269, punkt 38).

31 Teiselt poolt, arvestades et määrus nr 44/2001 asendab liikmesriikidevahelistes suhetes Brüsseli konventsiooni, võib Euroopa Kohtu tõlgendusi konventsiooni sätetele laiendada ka nimetatud määrusele, kui nende aktide sätteid saab kvalifitseerida sisult võrdväärseteks (eespool viidatud kohtuotsused Zuid-Chemie, punkt 18, ning eDate Advertising jt, punkt 39).

32 Käesolevas asjas olulistest määruse nr 44/2001 sätetest, nimelt määruse artikli 5 punktist 3 ja artiklist 27 nähtub Brüsseli konventsiooniga samasugune süsteem ning lisaks on need peaaegu identse sõnastusega. Sellist võrdväärsust arvestades tuleb kooskõlas määruse nr 44/2001 põhjendusega 19 tagada nende kahe akti tõlgenduses järjepidevus (vt eespool viidatud kohtuotsus Zuid-Chemie, punkt 19).

33 Teiseks tuleb meenutada, et ühelt poolt on määruse nr 44/2001 üks eesmärke õiguskindlus, mille sisu on Euroopa Liidus elavate isikute õiguskaitse tugevdamine, võimaldades hagejal raskusteta kindlaks teha kohtu, kuhu ta võib pöörduda, ja kostjal mõistlikult ette näha, millisesse kohtusse teda võib

kaevata (vt eelkõige 23. aprilli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-533/07: Falco Privatstiftung ja Rabitsch, EKL 2009, lk I-3327, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 17. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-327/10: Hypoteční banka, EKL 2011, lk I-11543, punkt 44).

34 Teiselt poolt tuleb määruse nr 44/2001 sätteid, milles nähakse ette valikuline kohtualluvus, tõlgendada kooskõlas selle määruse põhjendusega 12, võttes arvesse korrakohasele õigusemõistmisele kaasaaitamise eesmärki.

35 Määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 tuleb tõlgendada neid kaalutlusi arvestades.

Määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 kohaldamisala

36 Tuleb märkida, et vastavalt määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 sõnastusele on selles sättes käsitletud valikulise kohtualluvuse eeskiri üldjuhul ette nähtud „lepinguvälise kahju puhul". Selline sõnastus ei võimalda seega kohe algusest negatiivset tuvastushagi selle sätte kohaldamisalast välistada.

37 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et valikulise kohtualluvuse eeskiri, mille määruse nr 44/2001 artikli 5 punkt 3 sätestab erandina kostja elukohajärgse kohtu pädevuse põhimõttest, põhineb vaidluse ning selle paiga kohtu vahelisel tihedal seosel, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda, mis õigustab kohtuasja selle kohtu alluvusse arvamist korrakohasele õigusemõistmisele kaasaaitamise ja menetluse nõuetekohase kujundamise põhjusel (vt eespool viidatud kohtuotsus Zuid-Chemie, punkt 24, ning eDate Advertising jt, punkt 40).

38 Nimelt on selle paiga kohtul, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda, kahju õigusvastase tekitamise puhul reeglina parimad tingimused kohtuasja lahendamiseks eelkõige tänu tihedale seosele vaidluse esemega ning kergemale tõendite kogumise võimalusele (vt selle kohta 1. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-167/00: Henkel, EKL 2002, lk I-8111, punkt 46, ja eespool viidatud kohtuotsus Zuid-Chemie, punkt 24).

39 Tuleb ka meenutada, et määruse nr 44/2001 artikli 5 punktis 3 kasutatud väljendis „paik, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda" on peetud silmas nii kahju tekkimise kui ka kahju põhjustanud sündmuse paika, millest tulenevalt kostjat võib hageja valikul kaevata kas ühe või teise asjaomase paiga kohtusse (19. aprilli 2012. aasta otsus kohtuasjas C-523/10: Wintersteiger, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Seetõttu peab siseriiklik kohus, tuvastamaks, et vastava kahju õigusvastase tekitamise vaidluse lahendamine on tema pädevuses, identifitseerima ühe neist kahest seosest.

41 Seega tuleb teha kindlaks, kas negatiivse tuvastushagi eripärast hoolimata võib sellise nõude lahendamise kohtualluvuse omistada määruse nr 44/2001 artikli 5 punktis 3 ette nähtud kriteeriumide põhjal.

42 Selles osas tuleb nentida, et negatiivse tuvastushagi eripära põhineb asjaolul, et hageja soovib sellise vastutuse tingimuste olemasolu puudumise tuvastamist, millest kostjal tuleneks õigus kahjuhüvitisele.

43 Selles osas on nii, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 46 märkis, et negatiivses tuvastushagis on kahju õigusvastase tekitamise asjades tavapäraselt esinevad rollid ära vahetatud, kuna selles asjas on hageja kahju õigusvastasel tekitamisel põhineva nõude potentsiaalselt kohustatud pool, samas kui kostja on selle toiminguga põhjustatud kahju väidetav kannatanu.

44 See rollide vahetumine ei välista aga negatiivse tuvastushagi kuulumist määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 kohaldamisalasse.

45 Kõnealuse sättega taotletavad ja kohtupraktikas korduvalt välja toodud kohtualluvuse ettenähtavuse ja õiguskindluse eesmärgid (vt 15. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas C-292/10: G, punkt 39, ja eespool viidatud kohtuotsus Wintersteiger, punkt 23) ei ole seotud hageja ja kostja vastavate rollide jaotumisega ega nendest konkreetselt kummagi kaitsega.

46 Täpsemini ei taotle määruse nr 44/2001 artikli 5 punkt 3 ning määruse II peatüki 3.-5. jaos esitatud kohtualluvuse eeskirjad, millega soovitakse anda nõrgemale poolele suuremat kaitset, sama eesmärki (vt 20. mai 2010. aasta otsus kohtuasjas C-111/09: ČPP Vienna Insurance Group, EKL 2010, lk I-4545, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

47 Sellest tulenevalt ei sõltu nii, nagu Folien Fischer, Fofitec, Saksa, Prantsuse, Madalmaade ja Portugali valitsus ning Euroopa Komisjon õigesti väidavad, asjaomase artikli 5 punkti 3 kohaldamine tingimusest, et hagi on esitanud väidetav kannatanu.

48 Negatiivse tuvastushagi esitaja ja sellise isiku huvid, kes palub oma hagis tuvastada, et kostja on teatava kahju tekitamise eest vastutav, ning vastav kahjuhüvitis välja mõista, on tõesti erinevad. Siiski käsitleb asja menetleva kohtu läbiviidav kontroll neil kahel juhul põhiosas samu faktilisi ja õiguslikke asjaolusid.

49 Peale selle tuleneb 6. detsembri 1994. aasta otsusest kohtuasjas C-406/92: Tatry (EKL 1994, lk I-5439, punkt 45), mis puudutas, tõsi, Brüsseli konventsiooni artiklis 21 (nüüd määruse nr 44/2001 artikkel 27) käsitletud samal ajal samade poolte vahel eri kohtutes algatatud sama esemega kohtuasju, et hagil, milles palutakse otsustada, et kostja on teatava kahju tekitamise eest vastutav, ning mõista temalt välja vastav kahjuhüvitis, ning sama kostja esitatud hagil, milles ta palub tunnistada, et ta ei ole selle kahju tekitamise eest vastutav, on sama alus ja ese.

50 Tuleb veel täpsustada, et rahvusvahelise kohtualluvuse kontrolli staadiumis ei hinda asja menetlev kohus negatiivse tuvastusnõude vastuvõetavust ega põhjendatust siseriikliku õiguse sätete alusel, vaid teeb üksnes kindlaks seosed kohtu asukohariigiga, mis õigustab asja allumist sellele kohtule määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 alusel.

51 Neil tingimustel ei avalda käesoleva kohtuotsuse punktis 42 meenutatud negatiivse tuvastushagi eripära mõju kontrollile, mida siseriiklik kohus peab kahju õigusvastase tekitamise puhul oma kohtualluvuse kontrollimiseks läbi viima, kuna kindlaks tuleb teha üksnes seose olemasolu kohtu asukohariigiga.

52 Sellest tuleneb, et kui negatiivse tuvastushagi asjaolud võivad õigustada seost riigiga, kus käesoleva kohtuotsuse punktis 39 meenutatud kohtupraktika tähenduses on kas põhjustav sündmus aset leidnud või siis kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda, võib neist kahest ühe paiga kohus nõuetekohaselt tunnistada, et hagi läbivaatamine allub määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 alusel talle, sõltumata sellest, kas asjaomase hagi on esitanud õigusvastaselt tekitatud kahju väidetav kannatanu või kahju õigusvastasel tekitamisel põhineva nõude potentsiaalselt kohustatud pool.

53 Seevastu ei ole kohtul, kes ei saa teha kohtu asukohariigi puhul kindlaks kumbagi käesoleva kohtuotsuse punktis 39 nimetatud seost, võimalik tunnistada, et asi allub talle, kuivõrd see eiraks määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 eesmärke.

54 Eeltoodust tuleneb, et siseriiklike kohtutute kohtualluvuse kindlaks tegemisel ei saa negatiivset tuvastushagi määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 kohaldamisalast välistada.

55 Seetõttu tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 3 tuleb tõlgendada nii, et kahju õigusvastase tekitamise puudumise tuvastamiseks esitatud negatiivne tuvastushagi kuulub selle sätte kohaldamisalasse.

Kohtukulud

56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 5 punkti 3 tuleb tõlgendada nii, et kahju õigusvastase tekitamise puudumise tuvastamiseks esitatud negatiivne tuvastushagi kuulub selle sätte kohaldamisalasse.

Allkirjad